

Sändlista

Justerad modell för fördelning av resurser för genomförande av kurser m.m.

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar

att den resursmässiga kategoriseringen av kurser ska baseras på typ av undervisning enligt bilaga 1,

att kursersättningen ska beräknas på kursens resursmässiga kategorisering samt omfattning i antal högskolepoäng (hp) och antal helårsstudenter (hst) enligt bilaga 2,

att basersättningen (tkr/hp) och den rörliga ersättningen (tkr/hst) för respektive ersättningskategori som anges i bilaga 2 ska gälla för 2016,

att programnämndernas möjligheter till stimulansåtgärder och andra anpassningar av kursersättningen för 2016 framgår av bilaga 3,

att programnämnderna tillåts att göra viss omfördelning mellan programgrupper inom respektive programnämnds ekonomiska ram för 2016,

att till rektor föreslå att den justerade modellen ska tillämpas med omställningsåtgärder för 2016 som innebär att förändringen i den totala kursersättningen för respektive institution begränsas till maximalt -5 % i förhållande till den kursersättning som ges 2015 för motsvarande kursutbud,

att tydliggöra institutionernas ansvar för att planera och genomföra kurser enligt bilaga 4,

att uppmana universitetsdirektören att svara för att programnämndernas förslag och fakultetsnämndernas beslut om resursfördelning för 2016 sammanställs på ett enhetligt sätt, samt

att uppdra åt universitetsdirektören att följa upp och återrapportera utfallet av den justerade fördelningsmodellen inför UN:s aprilmöte 2016.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Styrelsen beslutade den 19 februari 2014 (dnr SLU ua 2014.1.1.1-572) om övergripande principer för resursfördelning till utbildning på grund- och avancerad nivå. Utbildningsnämnden (UN) beslutade den 14 oktober och 26 november 2015 (dnr SLU ua 2014.1.1.1-572) om en gemensam modell som skulle användas i programnämndernas (PN) planering för 2015 av ersättning till institutioner för genomförandet av kurser och för finansiering av särskild infrastruktur inom respektive PN:s ansvarsområde och ramanslag.

Samtidigt beslutade UN om förslag till omställningsåtgärder och att uppdra till PN att göra konsekvensanalyser på programgruppsnivå och institutionsnivå av den gemensamma resursfördelningsmodellens verkliga utfall och vid behov föreslå förändringar av modellens komponenter och parametervärden. Ett antal principiella och praktiska invändningar, som rests mot den gemensamma modellen under utvecklandet 2014, uppmärksammades i beslutet. Uppföljning och fortsatt utveckling skulle göras inför 2016 baserat på erfarenheterna av resursfördelningen för 2015.

Beredning

En fortsatt och samordnad beredning har genomförts på följande sätt under vårterminen 2015. Fakultetskanslierna har bistått i PN:s analysarbete. Planerad resursfördelning på kursnivå i inkl. resurser för gemensamma ändamål samt beslutad fördelning på institutionsnivå har rapporterats av fakultetskanslierna och sammanställts i en promemoria av planeringsavdelningen: ”Analys av konsekvenser av gemensam modell för resursfördelning till kurser m.m. 2015”.

Modellens behov av förändring har diskuterats inom respektive PN. Synpunkter och ändringsförslag från PN har redovisats i separata skrivelser till UN. Chefscontroller Lars Thorell och utbildningshandläggare Johan Torén har genomfört dialogmöten med företrädare för respektive PN och fakultetskansli. Torén har även fört samtal med företrädare för SLUSS.

UN diskuterade frågan vid sammanträde den 22 april 2015 med utgångspunkt i bl.a. PM: ”Fortsatt utveckling av den gemensamma modellen för fördelning av resurser för genomförande av kurser m.m.” (2015-04-15, reviderad 2015-04-28). En samstämmig UN konstaterade att resursfördelningsmodellen utvecklats på ett konstruktivt sätt, framför allt genom en förenkling av kurskategoriseringen. I beslutet anges bl.a. att UN avser att använda huvuddragen av förslagen i den reviderade modellen som grund för anslagsfördelningen 2016.

Förhandling med personalorganisationerna genomfördes den 28 april 2015. SACO begärde bl.a. tydliggörande av institutionernas ansvar för att planera och genomföra kurser och att man i detta ska beakta gällande arbetstidsavtal för lärare.

En workshop kring den reviderade fördelningsmodellen genomfördes med programstudierektorer och utbildningsledare den 20 maj 2015. I diskussionen framhölls svårigheten att nå en likartad kategorisering av kurser baserat på de föreslagna, kvalitativa beskrivningarna samt den begränsade information som kommer att finnas i kursplaner (utan timplaner). Mål och innehåll i kurserna bör vara styrande för kategoriseringen, snarare än undervisningstimmar per kurs. Påpekades även svårigheten att kategorisera kurser enligt önskad pedagogik p.g.a. ekonomiska restriktioner baserade på historisk tilldelning. Önskemål framfördes om att ”brytpunkten” bör sänkas så att fler kurser har möjlighet att bära sina kostnader.

PN har getts tillfälle att analysera även det reviderade förslaget till fördelningsmodell och inkomma med förslag till eventuella justeringar. Tre PN framhåller att antalet ersättningskategorier är för få för att spegla den variation som finns i hur kurser genomförs och två PN anser att stegen mellan de olika kategorierna är för ”grova”. Samtidigt framhåller två PN det som positivt med ökad schablonisering och färre kategorier.

Endast få konkreta synpunkter har framförts angående de föreslagna ersättningsnivåerna. Det framhålls att det är svårt att förstå hur de i förslaget redovisade nivåerna har beräknats och att de inte tillräckligt beaktar resursbehoven i vissa specifika avseenden. Olika uppfattningar redovisas av de två PN som besvarat frågan om lämplig hantering av praktikkurser (motsvarande) respektive frågan om gemensamma nivåer för stimulansåtgärder.

Motiv till beslutet

Föreliggande beslut utgör fortsättningen i den utvecklingsprocess för en gemensam resursfördelningsmodell, som inleddes 2014. Detta beslut avser förbättra modellens förmåga att nå flera av de övergripande målsättningarna samtidigt som modellens praktiska tillämpning förenklas. Den grundläggande konstruktionen kvarstår med kursersättning baserad på kursens omfattning (antal högskolepoäng och antal studenter) samt typ av undervisning. Likaså finns basersättningen och en rörlig, prestationsbaserad ersättning kvar, men utformningen förenklas och proportionerna förändras.

Den gemensamma modellen för kursersättning blir tydligare och risken för detaljstyrning av utbildningens genomförande minskar. Den resursmäsiga kategoriseringen och beräkningarna förenklas. Kvalitativa beskrivningar, inte kvantitativa parametrar, ska ligga till grund för kategoriseringen. PN får ett enklare verktyg för sitt ekonomiska prioriteringsarbete.

Incitamentsstrukturen ändras så att både PN och institutioner får ekonomiska intressen av att utveckla utbildningen åt samma håll. Basersättningen är fortfarande viktig för att garantera resurser för det kursutbud som beslutas, men den delen ges minskad omfattning jämfört med 2015. Den rörliga ersättningen omformas så att avtrappningen tas bort i kurser med relativt stora studentgrupper. PN:s verktyg för stimulansåtgärder förtydligas.

Beslutets innebörd och bedömda konsekvenser

Antalet ersättningskategorier reduceras från 18 till sju i förhållande till tillämpningen som gällde för 2015. Ersättningsbeloppen för respektive kategori avrundas till jämna 10-tkr i tillämpningen för 2016 för att understryka det schablonmässiga i modellen. I förhållande till det revideringsförslag som presenterades i april 2015 innebär föreliggande beslut ytterligare en ersättningskategori, vilket möjliggör jämnare och mindre ”grova” steg mellan de högsta ersättningsnivåerna. Den kurskategorisering som genomfördes inför 2015 behöver omarbetas inför 2016. Programstudierektorerna har en viktig roll i detta arbete.

I en ersättningskategori får PN själv bestämma nivån på resurstilldelningen för särskilda kurser som inte ryms inom de gemensamma kategorierna. Här kan t.ex. kurserna i den s.k. klinisknurrin inom veterinärprogrammet hanteras.

Vidare innebär beslutet att praktikkurser och projektbaserade fördjupningsarbeten ska omfattas av den gemensamma modellen. PN beslutar om vilken ersättningskategori som är relevant för respektive kurs. Distanskurser ska också omfattas av den gemensamma fördelningsmodellen, även om beskrivningen av kategorierna (bilaga 1) främst tar sin utgångspunkt i campusbaserade kurser.

Utfallet av PN:s planering och fakultetsnämndernas (FN) beslut om resursfördelning ska redovisas i efterhand till UN. Detta görs inte för att överpröva enskilda beslut, utan för att följa utvecklingen och vid behov företa långsiktiga justeringar i själva modellen. Universitetsadministrationen förväntas svara för att materialet sammanställs på ett enhetligt och överblickbart sätt.

Föreliggande beslut påverkar **inte** nedanstående aspekter i förhållande till den tillämpning som gällde för 2015:

- Det första steget i fördelningsmodellen, fördelningen till PN och programgrupper, omfattas inte av detta beslut. UN avser återkomma till den frågan.
- Finansiering av vissa specifika resurser kan även fortsättningsvis ske med anslagsavlyft på fakultetsnivå. Det gäller framför allt sådan infrastruktur som är tämligen fast på kort till medellång sikt och som utnyttjas av flera utbildningsprogram/studentgrupper, men inte av alla SLU:s studenter. I vissa fall behöver en fördelning göras mellan två eller flera PN. Här avses framför allt ersättning till programstudierektorer, övningslaboratorier, rit-salar, kliniskt träningscenter och andra specialutformade undervisningslokaler, odlingsfaciliteter, fältkursverksamhet, djurstallar, djursjukhus.

- Studentvolymen i modellen ska ge en rimligt korrekt bas för resurstilldelningen. Den beräknas på planerat/tilldelat antal hst, vilket avser en kombination av prognos och tilldelning för det berörda budgetåret. För att utjämna skillnader mellan åren kan prognosen behöva baseras på upp till tre års historik. PN avgör detaljerna i prognosens utformning.
- Tillsvidare tillämpas de former för resursfördelning som för närvarande används inom respektive fakultet för självständiga arbeten (examensarbeten). UN har tillsatt en utredning som arbetar med frågan om gemensamma former för genomförande av självständiga arbeten. Detta inkluderar en översyn av resurstilldelningen inom denna verksamhet. Hur ersättningen ska hanteras i detalj föreslår respektive PN i avvaktan på UN:s ställningstagande om gemensamma former för genomförande av självständiga arbeten. Möjligheten att delfinansiera självständiga arbeten på avancerad nivå med medel från redovisningsområdet forskning och forskarutbildning bör kvarstå.
- Hippologutbildningen och tilläggsutbildningen för utländska veterinärer (Tu-vet) ingår fortfarande inte i den gemensamma modellen för beräkning av kursersättning.
- Kursersättningen ges även fortsättningsvis till kursansvarig institution. UN anser att en gemensam kursbudgetmall kan underlätta planeringen såväl inom som mellan institutioner. Universitetsadministrationen förväntas skapa ett sådant verktyg.

Införandet av den nya modellen ska ske på ett sådant sätt att drastiska förändringar i resurstilldelningen på institutionsnivå undviks. P.g.a. den justerade tillämpning som följer av föreliggande beslut, anser UN att delar av de omställningsåtgärder som tillämpades för 2015 ska förlängas att gälla även för 2016. Det innebär följande:

- PN måste hålla sig inom den resursram som styrelsens tilldelning anger.
- Viss omfördelning får ske mellan programgrupper inom en PN. Eventuella omfördelningar mellan programgrupper ska redovisas till UN.
- Den resursmässiga kategoriseringen av kurser inom en programgrupp ska göras så att den totala kursersättningen ryms inom den ram som PN anvisar för programgruppen.
- FN bör fortsatt åläggas att begränsa förändringen i den totala kursersättningen för respektive institution till maximalt -5 % i förhållande till den kursersättning som ges 2015 för motsvarande kursutbud. Denna restriktion vid fördelningsbesluten måste beaktas av alla FN/dekaner för varje institution man fördelar resurser till.
- Från och med 2017 kommer omställningsåtgärderna att trappas av.

Beslut i detta ärende har fattats av utbildningsnämnden efter föredragning av utbildningshandläggare Johan Torén. I ärendets beredning har även chefscontroller Lars Thorell och planeringschef Daniel Gillberg deltagit.

Lena Andersson-Eklund

Johan Torén

Bilagor

1. Ersättningskategorier
2. Kursersättning
3. Stimulansbidrag och andra särskilda tillägg eller avdrag
4. Institutionernas ansvar för att planera och genomföra kurser

Sändlista

Programnämnderna via PN-ordförandena
Programstudierektorerna

Kopia för kännedom

Fakultetsdirektörerna
Utbildningsledarna
PN-sekreterarna
Chefscontrollern
Planeringschefen
Chefen för utbildningsavdelningen
Kommunikationschefen
Överbibliotekarien
SLUSS

Bilaga 1

Ersättningskategorier

Målen i kursplanen utgör utgångspunkt för den resursmäsiga kategoriseringen av kurser. En kvalificerad bedömning och ett aktivt ställningstagande behövs. Kurskategoriseringen är ytterst ett uttryck för PN:s ambitionsnivå för respektive kurs inom given resursram.

Ersättnings- Kvalitativ beskrivning för resursmässig kategorisering av kurser kategori

1	Typiska kurser kan här beskrivas som "självstudiekurser" med minimal mängd lärarledd övningstid*. Den mesta undervisningen sker vanligtvis i "helklass". Generell färdighetsträning ingår i kursen.
2	Typiska kurser kan här beskrivas som "seminariekurser" med relativt hög andel föreläsningar** och måttlig mängd lärarledd övningstid*. Den mesta undervisningen sker vanligtvis i en kombination av "helklass" och gruppundervisning i relativt stora grupper. Färdighetsträning ingår i kursen och framgår av kursplanen.
3	Typiska kurser kan här beskrivas som kurser där teori och tillämpning kombineras genom föreläsningar** och medelmängd lärarledd övningstid*. Studiebesök och moment i fält kan också ingå. Den mesta undervisningen sker vanligtvis i en kombination av "helklass" och olika övningsgrupper. Färdighetsträning utgör ett viktigt inslag i kursen och den framgår av kursplanen.
4	Typiska kurser kan här beskrivas som "laboratoriekurser" med relativt mycket lärarledd övningstid*. Studiebesök och moment i fält kan också ingå. Den mesta undervisningen sker vanligtvis i laboratoriegrupper, men föreläsningar** och andra aktiviteter i "helklass" eller större grupper förekommer också. Färdighetsträning utgör ett betydande inslag i kursen, den träningen är betydelsefull för kommande yrkesutövning och den framgår av kursplanen.
5	Typiska kurser kan här beskrivas som intensiva kurser med mycket omfattande lärarledd övningstid*, t.ex. så kallade "studiokurser". Moment i fält och studieresor kan också ingå. Den mesta undervisningen sker vanligtvis i små grupper, men föreläsningar** och andra aktiviteter i "helklass" eller större grupper förekommer också. Färdighetsträning utgör det bärande inslaget i kursen, den träningen är avgörande för kommande yrkesutövning och den framgår av kursplanen.
6	Typiska kurser kan här beskrivas som intensiva kurser med maximal omfattning av lärarledd övningstid. Moment i fält och studieresor kan också ingå. Den mesta undervisningen sker vanligtvis i mycket små grupper, men aktiviteter i större grupper förekommer också. Färdighetsträning utgör det bärande inslaget i kursen, den träningen är avgörande för kommande yrkesutövning och den framgår av kursplanen.
7	PN dimensionerar resurstilldelningen för särskilda kurser som inte ryms i ovanstående ersättningskategorier. Undantagen ska redovisas till UN och kunna motiveras på motsvarande sätt som sker inom respektive PN. Här ingår vanligtvis kurserna i den s.k. kliniksurrin inom veterinärprogrammet.
-

* Övningstid eller "delkursaktivitet" används som ett samlingsbegrepp för sådan undervisning som är beroende av antalet studenter i kursen, dvs. antalet grupper ökar vanligtvis med ökat antal studenter. Begreppet ges här en vid mening för olika former av undervisning med hög grad av student-läro-interaktivitet. Bland annat övningar, seminarier, exkursioner, fältövningar, laborationer, workshops, designstudios och klinikträning betraktas som "delkursaktiviteter".

** Föreläsningar eller "helkursaktivitet" används som ett samlingsbegrepp för sådan undervisning som inte är beroende av antalet studenter i kursen. Föreläsningar, lektioner och motsvarande betraktas som helkursaktiviteter.

Bilaga 2

Kursersättning

Beräkning av kursersättning

Komponent	Beräkning
Basersättning	Antal högskolepoäng (hp) * 10 tkr.
Prestations-ersättning	Antal helårsstudenter (hst) * rörlig ersättning enligt nedan och kursens resursmässiga kategorisering enligt bilaga 1.
Stimulans-bidrag	Tilllägg, eller i vissa fall avdrag, enligt bilaga 3. Beslutas av PN i förekommande fall.
Summa	Beräknad ersättning till institution.

Rörlig ersättning per ersättningskategori

Ersättnings-kategori	Rörlig ersättning, netto (tkr/hst) till institution	Ersättning för universitetsgemensamma och bibliotekskostnader*	Rörlig ersättning, brutto (tkr/hst) till institution	Relation (bruttoersättning)
1	15	18	33	1,0
2	30	18	48	1,5
3	60	18	78	2,4
4	90	18	108	3,3
5	120	18	138	4,2
6	150	18	168	5,1
7	Enligt separat PN-beslut	18		

*) 18 100 kr/hst för 2015

Generellt

- UN fastställer årligen den rörliga ersättningen (nettobeloppet) för respektive ersättningskategori.
- Ersättning för universitetsgemensamma kostnader (för utbildningsstöd) och för bibliotekskostnader fastställs av rektor i beslut om ”Universitets- och fakultetsgemensamma kostnader” i anslutning till styrelsens beslut om anslagsfördelning.

Undantag

- För kurser som köps in från annat lärosäte, ska tilldelningen ligga i nivå med den kostnad som SLU betalar utföraren. Detta gäller under förutsättning att det är PN som har beslutat om att köpa in utbildningen.
- Ersättning för självständiga arbeten (examensarbeten) hanteras tillsvidare utanför den gemensamma modellen i avvaktan på förslag från arbetsgrupp för gemensamma ramar för de självständiga arbetena inom SLU.

Bilaga 3

Stimulansbidrag och andra särskilda tillägg eller avdrag

Ändamål för stimulansbidrag och andra särskilda tillägg eller avdrag

- Kurser i åk 1 (på grundnivå) – återkommande tillägg
- Ny kurs eller förändrat upplägg av befintlig kurs – tillfälligt tillägg
- Utökad samläsning mellan program eller samverkan mellan institutioner – tillfälligt tillägg
- Förändrad resursmässig kategorisering eller avveckling av kurs – tillfälligt tillägg
- Strukturstöd på kursnivå – tillfälligt tillägg
- Kurs med flera kurstillfällen per läsår – återkommande avdrag
- Kurs som genomförs parallellt och till betydande delar gemensamt med annan kurs – återkommande avdrag
- Kurs med beslut om inställt kurstillfälle – tillfälligt avdrag

Generellt

- UN fastställer gemensamma områden som är möjliga för stimulansbidrag och andra särskilda tillägg eller avdrag.
- PN beslutar om tillämpningen för enskilda kurser. Resurstillskotten ska rymmas inom given resursram.
- Kontinuerlig utvärdering och utveckling avseende enskilda kurser ska rymmas inom den ordinarie kursersättning som ges till institutionen.

Bilaga 4

Institutionernas ansvar för att planera och genomföra kurser

Institutionen bestämmer hur medlen ska användas inom sin verksamhet (tredje steget i resursfördelningen) inom den ram som budget och kursplaner anger. Även om ersättningen beräknas per kurs, är det en institutionsintern fråga hur resurserna ska utnyttjas för att institutionen ska kunna uppfylla sitt uppdrag på bästa sätt. Det innebär att det är möjligt för prefekten (eller den/dem som prefekten delegerat till) att göra omfördelning såväl mellan som inom enskilda kurser. Möjligheten att omfördela resurser begränsas dock till den egna delen av medelstilldelningen när det finns medansvariga institutioner som bidrar till kursens genomförande.

Resursfördelningsmodellen ska inte bromsa önskvärd utvecklingsdynamik, utan ge incitament att ompröva utbildningens genomförande och implementera nya undervisningsformer. Ytterst är det kursledaren som utformar schemat och därmed bestämmer avvägningen mellan olika undervisningsformer, gruppstorlekar, övningsintensitet etc.

Detta understryks av den tidigare beslutade förändringen av kursplaner. Dessa ska inte längre ange hur kurserna ska genomföras – annat än i allmänna ordalag. Den detaljerade fördelningen av timmar på olika typer av undervisning tas bort. Målen i kursplanen kommer att vara det styrande för utbildningens genomförande.

Det är inte heller meningen att det ska göras uppföljningar som granskar antalet faktiskt genomförda timmar av olika slag i olika kurser. Uppföljning görs via kursvärderingar med fokus på måluppfyllelse. Dock kan det sägas finnas en övergripande förväntan om att kurser som tilldelats resurser trots ett fåtal studenter, genomförs med schemalagda aktiviteter, och att kurser som fått ersättning enligt en högre ersättningskategori innehåller mer inslag av övningar (motsvarande) än kurser i lägre kategorier.

I prefektens arbete med fördelning av arbetsuppgifter inom institutionen ska gällande arbetstidsavtal för lärare m.fl. beaktas. Av nuvarande avtal (<https://internt.slu.se/sv/personalfragor/anstallningsvillkor/arbetstid/for-larare/>) framgår bl.a. följande angående arbetstidens fördelning (5 §):

”Vid fördelningen av årsarbetstiden skall beaktas att institutionens tillgängliga resurser utnyttjas på det för verksamheten bästa sättet samt att det skapas god balans mellan arbetstagarnas olika arbetsuppgifter och mellan olika kategorier av arbetstagar. ...

Ingår undervisning i arbetsuppgifterna skall beaktas att undervisning normalt kräver för- och efterarbete. Hänsyn skall därvid tas till kursens svårighetsgrad och nivå, undervisningens och ämnets karaktär, undervisningens uppläggning och metod samt arbetstagarens kompetens för och erfarenhet av att undervisa i ämnet. Beroende på mängden av sådant för- och efterarbete kan en undervisningstimme normalt anses motsvara 2-6 klocktimmar. En timmes undervisning är lika med 45 min aktivitet och 15 min paus.”